

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Jan Schneeweise a Štěpána Výborného v právní věci

žalobce: **T.T.**
zastoupený advokátem Mgr. Vratislavem Polkou
se sídlem Vinohradská 22, Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra - Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
se sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2021, č. j. MV-47313-4/SO-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra - Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 19. 5. 2021, č. j. MV-47313-4/SO-2021, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12 228 Kč k rukám jeho právního zástupce Mgr. Vratislava Polky, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví tohoto rozsudku specifikovaného rozhodnutí žalovaného (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a současně potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „**správní orgán I. stupně**“) ze dne 17. 2. 2021, č. j. OAM-15572-18/PP-2019 (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“), jehož zrušení se žalobce v žalobě taktéž domáhal. Prvostupňovým rozhodnutí byla podle § 87e odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákona o pobytu cizinců**“) zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU ze dne 9. 9. 2019 (dále jen „**předmětná žádost**“), z důvodu, že není rodinným příslušníkem občana EU uvedeným v § 15a zákona o pobytu cizinců. Současně byla žalobci podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců stanovena lhůta k vycestování v délce 60 dnů od právní moci prvostupňového rozhodnutí.

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobce uvedl jako účel pobytu sloučení rodiny, konkrétně sloučení se sestrou a matkou. Správní orgán I. stupně předmětnou žádost zamítl s odůvodněním, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU uvedeným v § 15a zákona o pobytu cizinců. Nerozporoval, že žije ve společné domácnosti s matkou E. T. a polorodou sestrou E. A. N., ani že vytvářejí funkční rodinu. Dospěl však k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky § 15a zákona o pobytu cizinců a nemůže tak být považován za rodinného příslušníka občana EU.
3. V odvolání žalobce namítal, že prvostupňové rozhodnutí bylo nezákonné, diskriminační, nepřiměřené, nepřezkoumatelné a dále, že bylo porušeno jeho právo na respektování soukromého života. Označil za nelogické, aby zákon umožnil podání žádosti dítěti manželky či družky občana EU, ale dítěti jiného rodinného příslušníka občana EU již nikoliv. Tím by bylo diskriminačně upřednostněno příbuzenství vzniklé právně či příbuzenství neformální před příbuzenstvím pokrevním. Žalobci by měl být status rodinného příslušníka občana EU přiznán analogicky dle § 15a odst. 1 písm. c) a d) zákona o pobytu cizinců. Žalobce je rodinným příslušníkem občana EU podle čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 24. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „**pobytová směrnice**“), protože je a byl vyživován členy domácnosti občana EU – své sestry (společnou matkou). Ta o nezletilého žalobce pečovala ve státě původu a pokračuje v tom i nyní. Sestra žalobce je občanem EU a (v době podání žaloby – *pozn. soudu*) nezletilý žalobce je na matku, s níž žije ve společné domácnosti, ve všem odkázán. Ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců je třeba vykládat tak, že i nezletilý, závislý na výživě členů domácnosti občana EU, je rodinným příslušníkem občana EU (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2016, č.j. 9 Azs 95/2016 – 29).
4. Žalovaný žalobcovo odvolání důvodným neshledal. Žalobce prokázal, že je synem paní E. T. a polorodným bratrem občanky EU, avšak jakýkoliv příbuzenský či rodinný vztah s občanem EU sám o sobě nezpůsobuje, že je na cizince nahlíženo jako na rodinného příslušníka občana EU. Zákon o pobytu cizinců přiznává toto postavení pouze osobám uvedeným v § 15a. Správní orgán I. stupně správně vyhodnotil, že podmínky § 15a odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nebyly naplněny, žalobce ostatně ani netvrdil, že by byl rodinným příslušníkem občana EU dle uvedených ustanovení. Obsáhleji se správní orgán I. stupně zabýval splněním podmínek § 15a odst. 1 písm. c) a d) zákona o pobytu cizinců, přičemž uzavřel, že žalobce se narodil 28. 10. 2013 a ke dni vydání prvostupňového rozhodnutí byl mladší 21 let. Přesto není potomkem občana EU, ani jeho manžela, protože partner matky žalobce T. N. je dle centrálního registru obyvatel svobodný. Z dikce § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců plyne, že krom splnění podmínky příbuznosti s občanem EU v přímé linii postačí splnění jedné ze dvou podmínek, kterými jsou existence závislosti na výživě či jiné nutné péči na území. Žalobce však není pokrevním příbuzným T. N. v přímé linii. Správní orgán I. stupně se zabýval i tím, zda lze na žalobce hledět jako na Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, přičemž při posouzení jeho příbuznosti správně odkázal na § 771 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský zákoník**“) a uvedl, že žalobce je synem partnerky občana EU, není jeho pokrevným příbuzným, osvojitelem, ani partnerem, a proto jej nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu předmětného ustanovení. Žalovaný nezpochybnil, že žalobce může mít k T. N. citové pouto a že společně v České republice bydlí, to však nic nemění na skutečnosti, že není vůči T. N. ve vztahu rodinného příslušníka občana EU. Žalovaný označil podání předmětné žádosti za účelové a ztotožnil se závěry správního orgánu I. stupně.

5. Prvostupňové rozhodnutí dle žalovaného není diskriminační, nezákonné, nepřiměřené, nepřezkoumatelné a není ani založeno na nesprávném právním posouzení. Podklady pro jeho vydání byly dostatečné a byly součástí spisového materiálu, do něhož bylo žalobci umožněno nahlédnout a vyjádřit se k němu. Byl také respektován soukromý a rodinný život žalobce.
6. Aby žalobce splňoval podmínky § 15a odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, musel by být potomkem občana EU mladším 21 let, nebo takovým potomkem manžela občana EU. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5, který nabyl právní moci 18. 6. 2019, však bylo manželství T. N. a matky žalobce prohlášeno za neplatné. K naplnění podmínek § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců pak žalovaný odkázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kterým bylo předmětné ustanovení novelizováno, a uvedl, že je nutné prokázat, že účastník řízení je závislý na výživě poskytované občanem EU. Taková skutečnost, ani naplnění podmínek § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 zákona o pobytu cizinců z žalobcem doložených dokumentů nevyplývá. Žalobce přitom nesplňuje ani podmínku § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Břemeno tvrzení a břemeno důkazní týkající se splnění podmínek § 15a zákona o pobytu cizinců leží na cizinci, který musí důvody podání žádosti nejen tvrdit, ale také prokázat.
7. Žalobce není ani rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice. V zemi původu byl sice vyživován svou matkou, avšak ta není občankou EU. Polorodá sestra žalobce se narodila 8. 8. 2018 a žalobce pobývá na území České republiky od roku 2019, z čehož plyne, že s ní nesdílel společnou domácnost v zemi původu. Žalovaný nepopřel, že žalobce sdílel na území společnou domácnost s T. N., ani partnerský vztah mezi T. N. a matkou žalobce. Předmětem správního řízení však bylo pouze posouzení toho, zda žalobce splňuje podmínky § 15a zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, č.j. 14 A 52/2018 – 49 a uvedl, že žalobce by musel žít s T. N. ve společné domácnosti bezprostředně před odchodem ze země původu, nebo ze země, kde měl povolen pobyt. Na výzvu správního orgánu I. stupně však nedoložil žádný doklad, který by sdílení společné domácnosti s občanem EU v zemi původu prokázal a tato skutečnost neplyne ani z vyjádření žalobce. Stav závislosti cizince na občanu EU sice může vzniknout až během pobytu cizince na území, avšak její existenci musí tvrdit a prokázat účastník řízení.
8. K odkazu žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2016, č.j. 9 Azs 95/2016 – 29, žalovaný uvedl, že nelze vydat povolení k přechodnému pobytu osobě, která Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

není rodinným příslušníkem občana EU. Žalobci není upřeno právo pobytu s matkou a jejím partnerem na území České republiky, musí jej však realizovat na základě jiného pobytového oprávnění.

9. K námitce nepřiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života žalobce pak žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně není povinen zkoumat přiměřenost dopadů vydaného rozhodnutí vždy. Žalovaný přesto posoudil, že prvostupňovým rozhodnutím nebude porušen závazek České republiky vyplývající z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Žalobce může žádost podat opakovaně za předpokladu dodržení zákonných povinností. V průběhu řízení žalobce netvrdil žádné bližší okolnosti, odůvodňující nemožnost realizace rodinného života v zemi původu. Účelem pobytové směrnice sice je slučování rodiny, avšak pouze za striktně stanovených podmínek. Jejich nesplnění nemůže být považováno za zásah do soukromého a rodinného života. Rodinné vazby žalobce nemají na jeho pobytové oprávnění dopad, protože se jedná o vztahy navázané v situaci, kdy žalobce mohl očekávat zamítnutí předmětné žádosti. Ani v odvolání přitom žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by svědčily o změně zjištěného skutkového stavu. Žalobci zároveň nebyl pobyt na území České republiky zakázán. Prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žalovaný nezjistil ani žádné vady řízení.

II. Obsah žaloby

10. Žalobce v žalobě namítal rozpor napadeného rozhodnutí s čl. 3 odst. 2 pobytové směrnice. Předmětnou žádost podal jako syn paní T. E., která je rodinným příslušníkem občana EU, její dcery a polorodé sestry žalobce. Jeho pobyt by přitom měl sledovat pobyt jeho zákonného zástupce, který o něj pečuje a vychovává jej ve společné domácnosti. Stejně tomu je i v případě, kdy jde o dítě manželky občana EU ve věku do 21 let a bylo by nelogické, aby zákon hleděl na nezletilé děti rodinného příslušníka občana EU v dalších případech odlišně a umožnil podání dítěti manželky či družky občana EU, ale již nikoliv dítěti jiného rodinného příslušníka občana EU. Tím by bylo diskriminačně upřednostněno příbuzenství vzniklé právně (manželství) či příbuzenství neformální (druh-družka), nad příbuzenstvím pokrevním (rodičovství). Takový výklad by byl v rozporu s principem, že pobyt dítěte sleduje pobyt rodiče, který je zakotven v zákoně o pobytu cizinců. Napadené rozhodnutí je v rozporu s pobytovou směrnicí a nepřipustně zasahuje do práv spojených s občanstvím EU. Právo žalobce na vydání povolení k přechodnému pobytu vyplývá mimo jiné z obsahu a smyslu pojmu „občanství EU“, V případě nezletilého žalobce měla být analogicky aplikována ustanovení § 15a odst. 1 písm. c) a d) zákona o pobytu cizinců.
11. Žalobce je rodinným příslušníkem občana EU dle čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice, jelikož nepochybně je a byl vyživován členy domácnosti občana EU (své sestry), a to jejich společnou matkou, která o žalobce pečovala již ve státě původu a nepřetržitě v tom pokračuje i nyní, přičemž je nepochybně členem domácnosti občana EU. Není přitom rozhodné, zda byla matka žalobce v době před opuštěním území ČR rodinnou příslušnicí občana EU, když aktuálně tomu tak je. Výklad žalovaného je v rozporu se smyslem pobytové směrnice. Je-li matka žalobce rodinným příslušníkem občana EU a jeho sestra dokonce občanem EU, přičemž nezletilý žalobce je na svou matku, se kterou žije ve společné domácnosti, zcela ve všem odkázán, nelze mu odeprít právo žádat o pobyt na území ČR. Nelze akceptovat, aby nezletilé dítě rodinného příslušníka občana EU bylo nuceno žádat o pobyt odlišný od jeho rodičů, navíc za situace, kdy by tak muselo učinit mimo území členského státu EU, kde fakticky žije. Takový postup by byl v příkrém rozporu se zněním čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice. Zákon o pobytu cizinců v § 15a obsahuje Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nedostatečnou transpozici čl. 3 odst. 2 písm. a) pobytové směrnice, jelikož v něm zcela absentuje důvod, že účastník řízení byl a nadále je vyživovaný členy domácnosti rodinného příslušníka občana EU. Rozdíl mezi úpravou v pobytové směrnici a v zákoně o pobytu cizinců je třeba překlénout výkladem a v případě kolize dát přednost unijní úpravě. Pokud směrnice není správně transponována do vnitrostátního práva, může se jednotlivec dovolávat, aby bylo vnitrostátní právo vykládáno v nejvyšší možné míře v souladu s touto směrnicí na základě principu eurokonformního výkladu. V této souvislosti žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2016, č.j. 9 Azs 95/2016-29 a na rozsudky Soudního dvora EU ve věcech Von Colson a Kaman (C-14/83), Marleasing (C-106/89), Kolphinghuis (C-80/86) a Wagner Merit (C-334/92). V posuzovaném případě jsou dle žalobce splněny podmínky pro aplikaci přímého účinku pobytové směrnice. Z jejího obsahu, na rozdíl od § 15a zákona o pobytu cizinců, jasně vyplývá, že i potomek vyživovaný členy domácnosti občana EU má mít právo na pobytové oprávnění, a to obdobným způsobem, jako druh či družka občana EU. Žalobci tedy mělo být vydáno povolení k přechodnému pobytu jako rodinnému pobytu příslušníku občana EU analogicky. Jiný postup by byl diskriminační a nepřiměřený. Žalovaný se přitom s odvolací námitkou nutnosti přímé aplikace pobytové směrnice dostatečně nevypořádala a napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.

12. Napadené rozhodnutí je také nepřiměřené, protože jeho důsledky mají dramatický dopad do rodinného a soukromého života žalobce a jeho rodiny. Byl porušen čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 8 Úmluvy, jakož i čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Nepřiměřené dopady do soukromé sféry žalobce potvrdil i orgán Oddělení sociálně právní ochrany dětí ve svém protokolu o jednání ze dne 3. 2. 2021, když doporučil vyhovění předmětné žádosti. Povinnost posoudit dopad rozhodnutí do rodinného a soukromého života cizince přitom dle judikatury Nejvyššího správního soudu stíhá správní orgány i v řízení o žádosti o povolení k přechodnému pobytu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č.j. 6 Azs 96/2015 - 30), resp. plyne přímo z čl. 8 Úmluvy. V rozsudku ze dne 20. 9. 2018, 10 Azs 127/2018 - 30, Nejvyšší správní soud konstatoval, že dojdou-li správní orgány k závěru, že jsou zde individuální okolnosti, kvůli nimž by zamítnutí žádosti zasáhlo nepřiměřeně do práv žadatele na soukromý a rodinný život, je nutné dát přednost ochraně těchto základních práv a pobyt povolit. Žalovaný se však v napadeném rozhodnutí zabýval otázkou přiměřenosti pouze zcela paušálně, resp. zabýval se toliko tím, zda se žalobce může vrátit do země původu. Jeho rodinnými vazbami, věkem či závislostí na matce se nezabýval.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

13. Žalovaný soudu ve vyjádření k žalobě navrhl, aby žalobu zamítl. Poté odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a uvedl, že zákon o pobytu cizinců nepřiznává postavení rodinného příslušníka občana EU všem rodinným příslušníkům, ale pouze osobám vyjmenovaným v § 15a. Správní orgány správně zhodnotily, že nebyly naplněny podmínky předmětného ustanovení, protože žalobce žádá o sloučení s polorodou sestrou a matkou, která je občankou Mongolska. Žalobce je svobodný a bezdětný a ani netvrdil, že by byl rodinným příslušníkem občana EU dle shora uvedených ustanovení. Následně žalovaný toliko zopakoval argumentaci uvedenou v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

14. Soud dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

15. Při posouzení věci vyšel soud z následně uvedené právní úpravy:
16. Podle čl. 3 odst. 2 pobytové směrnice platí, že aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:
- všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně.
 - partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.
17. Podle § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho
- manžel,
 - rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,
 - potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a
 - potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.
18. Podle § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců za rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že
- je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud
 - ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
 - je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo
 - se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo
 - má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu.
- Podle § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.
19. Soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Žalobce spatřoval jeho nepřezkoumatelnost v tom, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s námitkou nutnosti přímé aplikace pobytové směrnice. Soud této námitce nemohl Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

prisvědčit. Povinnost orgánů veřejné moci řádně odůvodnit svá rozhodnutí nelze interpretovat jako požadavek na detailní odpověď na každou námitku. Správní orgán může na určitou námitku reagovat i tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí prezentuje od názoru účastníka řízení odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, tím se s námitkami účastníka řízení vždy – minimálně implicitně – vypořádá. Absence odpovědi na ten či onen argument v odůvodnění tak bez dalšího nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Podstatné je, aby se orgán veřejné moci vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009 č.j. 9 Afs 70/2008 - 13 či usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09). Není proto nepřezkoumatelným rozhodnutí, v jehož odůvodnění orgán veřejné moci prezentuje od názoru účastníka řízení odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, a toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Je nutno konstatovat, že žalobce v odvolání *stricto sensu* nenamítal přímý účinek směrnice, ale povinnost eurokonformního výkladu, který podle něj spočívá v tom, že § 15a zákona o pobytu cizinců je „*nutno vykládat tak, že i nezletilý závislý na výživě členů domácnosti občana EU je rodinným příslušníkem občana EU*“ ve smyslu předmětného ustanovení. Žalovaný se přitom naplněním jednotlivých kritérií § 15a a jejich aplikací na případ žalobce v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabýval velice podrobně a srozumitelně vysvětlil, proč žalobce není možno považovat za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu uvedeného ustanovení zákona o pobytu cizinců, ani dle relevantního článku pobytové směrnice. Podle soudu tedy žalovaný zcela dostatečným a dalo by se říci i vyčerpávajícím způsobem předmětnou odvolací námitku vypořádal a napadené rozhodnutí tak nelze považovat za nepřezkoumatelné.

20. Soud neshledal důvodnou ani námitku žalobce, že je rodinným příslušníkem občana EU, a sice své polorodé sestry E. A. N. Jak již soud konstatoval shora, žalovaný se podrobně zabýval otázkou, zda žalobce splňuje podmínky přiznání postavení rodinného příslušníka občana EU dle § 15a zákona o pobytu cizinců, přičemž správně dospěl k závěru, že tomu tak není. Uvedený závěr ve své podstatě akceptuje rovněž žalobce, protože se domáhá, aby mu bylo pobytové oprávnění k přechodnému pobytu poлено na základě analogie podle § 15a odst. 1 písm. c), d) zákona o pobytu cizinců. Jinými slovy, pokud se žalobce dovolává analogie, je zřejmé, že hypotézy uvedené v zákonných ustanoveních nebyly naplněny.
21. V souvislosti se zněním pobytové směrnice žalobce namítal, že je nedostatečně transponovaná do české právní úpravy, ve které absentuje v pobytové směrnici jednoznačně uvedený důvod, že účastník byl a nadále je vyživovaný členy domácnosti rodinného příslušníka občana EU (myšleno členy domácnosti polorodé sestry žalobce, která je občankou EU). Na tomto místě soud uvádí, že v době vydání napadeného rozhodnutí tento důvod ve znění zákona o pobytu cizinců účinném do dne 1. 8. 2021 nebyl explicitně uveden (ve znění účinném ke dni rozhodování soudu je tento důvod reflektován v § 15a odst. 3 písm. a) bod 2. zákona o pobytu cizinců). K úvahám o přímé aplikaci pobytové směrnice by však bylo možno se uchýlit v případě, že by byly naplněny i další podmínky předmětného článku, a sice pokud by žalobce byl v zemi původu členem domácnosti své polorodé sestry. Žalovaný však správně konstatoval, že žalobce v zemi původu nesdílel se svou polorodou sestrou společnou domácnost, jelikož ta se narodila v České republice dne 8. 8. 2018, a žalobce je v České republice až od roku 2019.
22. Z výše uvedeného vyplývá, že zákonné podmínky, dle kterých by bylo možno žalobce považovat za rodinného příslušníka občana EU podle § 15a zákona o pobytu cizinců nebyly Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

naplněny, a to ani při případné aplikaci přímého účinku pobytové směrnice. Pokud tedy žalovaný shledal, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU uvedeným v §15a zákona o pobytu cizinců, nepochybil a rozhodl v souladu se zákonem.

23. Soud však dává za pravdu žalobci, že se žalovaný nedostatečným způsobem zabýval dopadem napadeného rozhodnutí do jeho rodinného a soukromého života. V napadeném rozhodnutí uvedl, že správní orgán I. stupně není povinen vždy zkoumat přiměřenost dopadů vydaného rozhodnutí. Svůj závěr přitom opřel o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2017, č.j. 9 Azs 288/2016-30 a konstatoval, že prvostupňovým rozhodnutím nebyl porušen závazek, který pro Českou republiku vyplývá z Úmluvy, jelikož žalobce může prostřednictvím zákonného zástupce podat opakovaně žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu za předpokladu dodržení zákonných povinností. Žalovaným zmiňované závěry však již byly judikaturou překonány. Povinnost zabývat se otázkou přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žadatele o přechodný pobyt je dána i v těch případech, kdy to zákon o pobytu cizinců výslovně nestanoví, a to s ohledem na čl. 8 Úmluvy, jelikož tento článek je přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. K tomuto lze pro srovnání odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017-29, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*je třeba se zabývat otázkou přiměřenosti a přímo aplikovat čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví, že každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Článek 8 Úmluvy je přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. S nepřiměřeností zásahu do soukromého a rodinného života se proto musí správní orgány vypořádat bez ohledu na to, zda zákon o pobytu cizinců v dotčeném řízení vyžaduje nebo nevyžaduje posouzení přiměřenosti ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců.*“ Přiměřenost dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žadatele je tak třeba posuzovat i v případě zamítnutí žádosti o přechodný pobyt pro nesplnění podmínky podle § 15a zákona o pobytu cizinců (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 83/2015-31). Dojdou-li správní orgány při posouzení k závěru, že jsou zde individuální okolnosti, kvůli nimž by zamítnutí žádosti zasáhlo do práv žadatele na soukromý a rodinný život, je nutné dát přednost ochraně těchto základních práv a pobyt povolit (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2021, č. j. 6 Azs 321/2020-41).
24. Zvláště pečlivě pak musí správní orgány posuzovat přiměřenost dopadů svých rozhodnutí v případech týkajících se nezletilých dětí. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č.j. 5 Azs 404/2019 – 28: „*V již citované věci El Ghatet proti Švýcarsku ESLP potvrdil, že veškerá rozhodnutí týkající se dětí musejí v první řadě zohledňovat jejich nejlepší zájmy (rozsudek ESLP ze dne 6. července 2010, Neulinger a Shuruk proti Švýcarsku, stížnost č. 41615/07, bod 135). ESLP se pečlivě zabývá situací nezletilých dětí; bere v úvahu též věk dítěte, konkrétní okolnosti, za kterých dítě pobývá ve státě původu, a míru závislosti na péči rodičů. Nejlepší zájem dítěte neznamená, že je třeba přijmout všechny děti, kterým by se lépe žilo ve smluvním státě Úmluvy, nicméně je třeba ho považovat za středobod úvah a přiznat tomuto zájmu rozhodující význam (rozsudek ze dne 14. ledna 2016, Mandet proti Francii, stížnost č. 30955/12, body 56–57, důraz doplněn NSS). Při určení nejlepšího zájmu dítěte státy požívají prostor pro uvážení. Rozpor s článkem 8 Úmluvy nastane za situace, kdy odůvodnění vnitrostátních rozhodnutí jsou nedostatečná a neobsahují posouzení protichůdných zájmů. V takovém případě není dle ESLP přesvědčivě prokázáno, že zásah byl přiměřený sledovanému účelu a byl odůvodněn naléhavou společenskou potřebou (rozsudek ze dne 21. června 2012, Fernsehgesellschaft SRG proti Švýcarsku, stížnost č. 34124/06, bod 65). V tomto kontextu tedy Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.*

bylo třeba hodnotit i přiměřenost žalobou napadených rozhodnutí vzhledem k zájmům nezletilých dětí stěžovatele. Právě především hledisko nejlepšího zájmu dítěte (dětí) nebylo dle názoru Nejvyššího správního soudu ve věci dostatečně zváženo a poměřeno s protichůdným zájmem státu na zrušení povolení k trvalému pobytu stěžovatele“.

25. Vzhledem k výše uvedenému, pokud správní orgán I. stupně, resp. žalovaný shledal, že žalobce není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu ustanovení § 15a zákona o pobytu cizinců, bylo jejich povinností podrobně se zabývat otázkou, jaký dopad bude mít zamítnutí předmětné žádosti do soukromého a rodinného života žalobce. Žalovaný se však otázkou přiměřenosti v napadeném rozhodnutí zabýval jen formálně a nezabýval se otázkou věku žalobce, povahou a pevností rodinných vztahů, jeho ekonomickými poměry, jakož ani intenzitou vazeb ke státu, jehož je žalobce státním občanem. Správní orgán I. stupně pak v prvostupňovém rozhodnutí konstatoval, že jeho rozhodnutím „pravděpodobně bude zasaženo do rodinného a soukromého života žadatele. Správní orgán si je vědom toho, že žadateli je 17 let a žije na území České republiky se svou matkou a polorodou sestrou a na území Mongolska nemá žádné rodinné vazby, ale jak již bylo výše uvedeno, žadatel nesplňuje žádné z ustanovení § 15a zákona č. 326/1999 Sb., které vymezuje rodinné příslušníky občana EU“. Poté ještě doplnil, že prvostupňovým rozhodnutím není žalobci v České republice zakázán pobyt na základě vhodnějších pobytového oprávnění.
26. Takovéto posouzení přiměřenosti dopadů nelze podle soudu vzhledem k věku žalobce a k potenciálním důsledkům napadeného rozhodnutí považovat za dostatečné, a to i s ohledem na skutečnost, že žalobci byla napadeným rozhodnutím zároveň stanovena povinnost do 60 dnů vycestovat z území České republiky. Konstatování žalovaného, že správní orgán I. stupně neměl povinnost se přiměřeností dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce zabývat, je v příkrém rozporu se shora soudem uvedenou judikaturou Nejvyššího správního soudu. Podrobněji se pak žalovaný závěry týkajícími se přiměřenosti, obsaženými v prvostupňovém rozhodnutí, vůbec nezabýval. Za dostatečné pak nelze v žádném případě považovat ani posouzení provedené ze strany správního orgánu I. stupně, který na žalobcem uváděné relevantní skutečnosti (nízký věk, rodinné vazby, neexistence zázemí v zemi původu, ekonomická závislost na matce, studium) reagoval pouze strohým konstatováním, že žalobci není zakázán pobyt a může požádat o jiný, vhodnější pobytový titul. Žalovaný se při posouzení přiměřenosti vůbec nezabýval tím, že žalobci byla prvostupňovým rozhodnutím uložena povinnosti opustit území České republiky, stejně jako se žádným způsobem nezabýval možností přesídlení žalobce do země původu, a to přes to, že žalobce v průběhu řízení zdůrazňoval, že v zemi původu již nemá žádné zázemí. Faktická možnost přesídlení žalobce, případně jeho rodiny, není v napadeném ani prvostupňovém rozhodnutí vůbec řešena, stejně tak absentuje posouzení míry jeho integrace a zhodnocení případného přesídlení do země původu a odloučení žalobce od jeho nezletilé polorodé sestry z hlediska nejlepšího zájmu dítěte.

V. Závěr a náklady řízení

27. Soud proto ze shora uvedených důvodů prvním výrokem tohoto rozsudku zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). Žalovaný se bude v dalším řízení podrobně zabývat dopady případného zamítnutí předmětné žádosti do soukromého a rodinného života žalobce a přihlédne k jeho věku, rodinným vazbám a ekonomické závislosti na matce. Za splnění podmínek § 51 s.ř.s. rozhodl soud o věci samé bez nařízení ústního jednání.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

28. Druhým výrokem tohoto rozsudku přiznal soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. žalobci, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení. Náklady, které žalobci v řízení vznikly, spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 4 000 Kč (3 000 Kč za podanou žalobu a 1000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku) a nákladech souvisejících s právním zastoupením žalobce advokátem, které jsou tvořeny jednak odměnou za právní zastoupení, a to za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu - vyhlášky č. 177/1996 Sb., 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1.9.2006 a dále dvěma paušálními částkami ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1.9.2006) a částkou 1 428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, tedy činí 12 228 Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě k rukám právního zástupce žalobce advokáta Mgr. Vratislava Polky (§ 149 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 64 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 9. listopadu 2022

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.